

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ФАХІВЦЯ

М. К. Чеботарьов
НТУ «ХПІ», Харків, Україна

Сьогодні суспільне життя визначає бурхливий розвиток інноваційних технологій та відповідні зміни змісту і характеру освіти. Однак науково-технічний прогрес несе й істотні ускладнення, ризики і небезпеки. Знані фахівці у галузі соціальної філософії В. П. Андрущенко, Л. В. Губерський та М. І. Михальченко справедливо вказують, що «освіта й наука в сучасному світі стали визначним показником суспільного розвитку, гарантією гідного майбутнього країн і народів». Водночас вони з тривогою пишуть, що «теперішній стан освіти й науки України за своїми наслідками став джерелом реальної загрози національній безпеці держави» [1, с. 528]. Ми ж впевнені, що основною причиною цього стану є безвідповідальність: держави і влади – за слабку увагу цим важливим сферам суспільного життя; освіти та її працівників – за втрату професійної гідності і фактичне сприяння деградації освіти і науки; суспільства – за те, що при владі тримає безвідповідальних егоїстів, які використовують її у власних інтересах.

Проблема формування відповідальності майбутніх фахівців, в тому числі й тих, хто має створювати та особливо використовувати високі інноваційні технології, досить детально була розглянута нами в роботах [2] і [3]. В останній, зокрема, підкреслюється, що «відповідальність як норма життя може сформуватися лише за умови певної гармонізації відносин між людиною і суспільством» [3, с. 126]. Вважаємо за необхідне додати, що сьогодні набуває надзвичайної гостроти і проблема гармонізації їх відносин з природою і тією техносферою, яка сформувалася в результаті науково-технічної та виробничої діяльності людини. Шляхи ж і засоби цієї гармонізації істотно залежать від фундаментальної підготовки фахівців, яка формує не тільки основу професійних знань, але й світоглядні позиції та ціннісне сприйняття ними навколишнього природного середовища, їх відповідальне ставлення до природозбереження.

В той же час необхідність переходу до інноваційного типу світового розвитку безумовно стає альтернативною стратегією. Це, як справедливо у зв'язку з цим зазначають М. М. Гуревичов, А. В. Долгарев, С. М. Пазиніч та О. С. Пономарьов, «ставити перед системою вищої освіти низку принципово нових завдань». Вчені при цьому спеціально підкреслюють, що «новизна, складність і надзвичайно висока відповідальність цих завдань вимагають побудови і впровадження нової освітньої парадигми, яка б передбачала зміну цілей, змісту і характеру освіти. Це має бути справжня парадигма освіти інноваційної доби» [4, с. 111]. Її важливою особливістю має бути визнання формування відповідальності фахівця одним з визначальних завдань системи вищої освіти. Це в першу чергу стосується професійної підготовки фахівців за тими спеціальностями, розвиток яких визначає науково-технічний прогрес.

Список літератури:

1. Андрущенко В. П., Губерський Л. В., Михальченко М. І. Культура. Ідеологія. Особистість: Методолого-світоглядний аналіз. – К.: Знання України, 2002. – 580 с.
2. Пономарьов О. С., Серета Н. В., Чеботарьов М. К. Відповідальність як педагогічна категорія: навч.-метод. посібник. – Харків: Вид-во Підручник НТУ «ХПІ», 2013. – 172 с.
3. Пономарьов О. С., Чеботарьов М. К. Відповідальність в системі професійної компетентності фахівця: навч.-метод. посібник. – Харків: Вид-во Підручник НТУ «ХПІ», 2012. – 220 с.
4. Гуревичов М. М. Професійна культура менеджера в умовах інноваційного розвитку / М. М. Гуревичов, А. В. Долгарев, С. М. Пазиніч, О. С. Пономарьов; за заг. ред. О. С. Пономарьова. – Харків: НТУ «ХПІ», 2010. – 240 с.